

Radikal

Yeni protokolde 'reisler esası' geliyor

ÖMER ŞAHİN

Politika / 04/09/2011

Protokolde sivilleşme rüzgârı: Atatürk devrinin 'reisler esası'na dayandırılan yeni listede Diyanet İşleri Başkanı ilk 10'a girecek.

Sivilleşme rüzgârında sıra resmi adı 'Başkent Öndegelim Listesi' olan devlet protokolüne geldi. 12 Eylül darbesinin ürünü olan mevcut protokol listesi yeni baştan düzenlenirken, anamuhalefet lideri ile yargı başkanları Genelkurmay Başkanı'nın önüne geçiyor. Yeni 'öndegelim listesi'nin en büyük sürprizi de 51. sırada olan Diyanet İşleri Başkanı'nın Kuvvet Komutanlarını atlayarak ilk 10'a girmesi olacak. AB normlarını esas alan Dışişleri, Diyanet İşleri Başkanı'nın yerinin yükseltilmesinde Amerikan ve İngiliz din adamlarının ülkelerindeki protokoldeki yerini ve Atatürk'ün 'reisler protokolü'nü dikkate aldı.

İlk 'bayram'a yetişebilir

Dışişleri Bakanlığı, 2009'dan beri AB başkentlerinde uygulanan protokol listelerini ve 11 Eylül 1980 gününe dek uygulanan öndegelim listesini de dikkate alarak hazırladığı 'Başkent Öndegelim Listesi Taslağı'nı Çankaya Köşkü'ne göndermişti. Üzerinde çalışılan yeni listenin 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı törenleri öncesinde tamamlanıp Cumhurbaşkanı Gül tarafından onaylanması hedefleniyor.

Yeni protokol düzeninde genelkurmay başkanı 3. sıradan iniyor ve anamuhalefet ve yargının başkanlarının ardından geliyor. Kuvvet komutanları, oramiral, orgeneral ve korgeneraller listenin üst sıralarındaki yerlerini kaybediyor. Yeni oluşturulan Bakan Yardımcılığı listeye girerken, müsteşarlar üst sıralara çekiliyor. Eğer yetişirse, bu Cumhuriyet Bayramı törenlerinde CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, TBMM Başkanı Cemil Çiçek ile Başbakan R.Tayyip Erdoğan'ın hemen arkasında olacak. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necdet Özel ilk 10'da altlara inecek. Yeni listeyi hazırlayan üst düzey bir yetkili, "Anamuhalefet liderlerinin bugüne dek bu düzeni talep etmemesi, Genelkurmay'ın arkasında olmaya itiraz etmemesi ilginçti" yorumunu yaptı.

Diyanet Reisi, sol baştaydı

Mevcut liste, 12 Eylül 1980'deki askeri darbenin ardından oluşturulmuş, askerlerin listenin 'önünde gelmeye' başlamıştı. Yeni çalışmada ise askeri darbe öncesinde uygulanan protokol düzeni, Avrupa ülkelerinin devlet protokol listeleri ve Atatürk döneminde uygulanan protokol düzeni dikkate alındı.

Atatürk, protokol düzenini 'Reisler Esası'na dayandırmıştı. TBMM reisi, Hükümet reisi, Ordu Reisi, Yargı reisi ve Diyanet Reisi, Atatürk'ün hemen solunda yer alıyordu. Ancak Diyanet İşleri Başkanı'nın protokoldeki yeri yıllar geçtikçe daha da gerilere gitti ve 12 Eylül darbesinden sonra Diyanet İşleri Başkanı 51. sırada yer alabildi. Yeni 'önde gelim' listesinde Diyanet İşleri Başkanı'nın Kuvvet Komutanlarının önüne geçmesi, liste planlandığı gibi kabul edilirse, ilk 10'da yer alması bekleniyor.

Halen yürürlükte olan protokol

Halen yürürlükte olan protokol listesinde Genelkurmay Başkanı listenin 3. sırasında yer aldı.

1. TBMM Başkanı
2. Başbakan
3. Genelkurmay Başkanı
4. Ana Muhalefet Partisi Başkanı
5. Eski Cumhurbaşkanı
6. Anayasa Mahkemesi Başkanı
7. Yargıtay Birinci Başkanı
8. Danıştay Başkanı
9. Bakanlar Kurulu Üyeleri
10. Kuvvet Komutanları (Kara-Deniz-Hava-Jandarma)
11. Orgeneraller ve Oramiraller
12. YÖK Başkanı
13. TBMM Başkan Vekilleri
14. TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkanları

45. Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı
46. Merkez Bankası Başkanı
47. Rekabet Kurulu Başkanı
48. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanı
49. Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı
50. TBMM Genel Sekreteri
51. Diyanet İşleri Başkanı

81. Sivil ve Askeri Dernek Başkanları